

In dit nummer

De kerk: plek om te groeien!

Toen ik als achttienjarige vertelde dat ik theologie ging studeren, kreeg ik heel wat vragen over me heen. Waarom theologie? Ik kon het goed uitleggen. Ik ben opgevoed met kerk en geloof, en ik was gefascineerd door hoe godsdienst mensen inspireert. Maar het voelde wel alsof ik me steeds moest verdedigen.

Inmiddels ben ik ruim 13 jaar dominee. Als predikant bevind je je in zekere zin in een soort bubbel. Je gaat vooral om met mensen die ook gelovig zijn, die begrijpen hoe jij naar het leven kijkt en wat je drijft. Maar zodra je buiten die bubbel stapt, wordt het spannend. Want dan komen de vragen weer. Ik ben trots op mijn werk, dus ik vertel meestal graag wat ik doe.

Gelukkig zijn er ook buiten de kerk veel mensen die geloof als iets moois en bijzonders zien. Vaak moet ik wel uitleggen wat een dominee doet. Bijvoorbeeld dat ik doorde- weeks ook werk, en niet alleen op zondagochtend. Het mooiste is als het me lukt om weg te blijven uit de verdediging, en laat zien wat geloof en kerk je kunnen brengen.

En iedereen die wil kan gewoon eens binnenlopen in een kerk om te zien of hij of zij zich er thuis zou kunnen voelen.

Dat de kerk iets kostbaars is, staat voor mij vast. Dat is, gezien mijn vak, maar goed ook natuurlijk. Maar veel christenen ervaren met regelmaat dat het uitdagend kan zijn om te blijven geloven. Dat geldt ook voor predikanten. Je kunt je soms behoorlijk ontmoedigd voelen door harde cijfers: van de afname van kerkleden, van de financiële tekorten, en van andere gevolgen van de secularisatie. Hoe kunnen we als kerk relevant blijven in de samenleving van vandaag de dag, ook al worden we kleiner?

Voor we nu aan het begin van dit kerkelijk seizoen een

sombere bril op gaan zetten, wil ik ook dit zeggen: ik heb er geen zin meer in om me te bang te laten maken door cijfers of getallen. Natuurlijk moeten we realistisch zijn, en zorgen dat de materiële randvoorwaarden om kerk te zijn goed genoeg blijven. Maar we zijn echt geen bedrijf dat zijn vooraf vastgestelde targets moet halen. Analyses en voorspellingen zijn nuttig, maar laten ze niet de Geest doven! We hebben de

neiging om erg met onszelf bezig te zijn als kerk, om alles maar georganiseerd te krijgen, en geloof en vertrouwen schieten er makkelijk bij in.

Echt, de kerk is iets bijzonders! Het is dé plek waar we kunnen groeien als mensen op Gods weg. Daar ligt het hart van onze zoektocht naar geloof en zin, naar Gods aanwezigheid in de wereld. Het is de plek waar mensen open kunnen zijn, verbinding met elkaar maken, dwars door verschillen in achtergrond en leeftijd heen. Waar vind je dat in onze maatschappij?

In de kerk kun je van alles beleven en ervaren wat te maken heeft met de diepere laag in je bestaan. Kerkdiensten, muziek, maar ook in gespreksgroepen, kringen, waarin je samen spreekt over hoe je je leven ervaart, hoe jij

God ziet. Waarin je eeuwenoude Bijbelse verhalen leest, die ons zoveel kunnen leren over hoe je je leven in Gods licht kunt leiden, hoe je een weg kunt vinden, in geluk en dankbaarheid, maar ook als verdriet of ellende je treft, of het leven anders loopt dan je hoopte.

Ik wens ons allemaal toe dat we ons dit seizoen onderdompelen in het mooie dat kerk en geloof ons te bieden hebben. En als iemand ons er kritisch of nieuwsgierig naar vraagt, laten we ons niet verdedigen, maar zonder schroom vertellen wat ons raakt en aanspreekt. De kerkdeur staat voor iedereen open!

Ds. Mirjam Buitenwerf

Bijzonder Kerkenwerk

Zondag 13 oktober 2024 om 17:00 uur: MIAT met het Leiderdorps Kamerorkest - PRIMEUR

Nog nooit werd in Nederland een Evensong met koor, orkest en orgel uitgevoerd; op 13 oktober heeft de Hooglandse kerk de primeur! Het koor MIAT onder leiding van Stef Collignon, zal samen met het Leiderdorps kamerorkest en met Willeke Smits op het Father Willis, de laatste Evensong van dit jaar uitvoeren. Op het programma staan werken van Stanford, Parry en Vaughan Williams, die speciaal voor koor, orkest en orgel schreven, waaronder de 'Mag & Nunc in A' en de anthems 'Blest Pair of Sirens' en 'Let All the World in Every Corner Sing'. Voor deze Evensong heeft Wilfred van de Wal, organist van Kerkelijk Centrum 'de Regenboog', zelfs 2 hymns voor orkest gearrangeerd. Margreet Klokke gaat voor in deze feestelijke en indrukwekkende Evensong.

Cantatevesper op 27 oktober om 17.00 uur in de Marekerk

We luisteren naar Bachcantate 106: Gottes Zeit ist die allerbeste Zeit, ook wel bekend onder de naam Actus Tragicus. De cantate werd voor het eerst uitgevoerd in 1707 en is geschreven voor een rouwplechtigheid, maar hoewel de namen van verschillende personen genoemd worden, bijvoorbeeld een oom van Bach of een oud-burgemeester van Mühlhausen, waar Bach toen organist was, is niet duidelijk geworden voor wie hij uiteindelijk bedoeld was.

Cantate 106 is een van de vroegste cantates die Bach componeert en hij doet dat volgens het zeventiende-eeuwse stramen, dat echter dan al uit de mode begint te raken. De tekst bestaat voornamelijk uit bijbelteksten, de cantate bestaat uit twaalf delen, waarvan zes koorwerken.

Het eerste deel behandelt vooral het sterven van de mens vanuit het perspectief van het Oude Testament, de "Sterbensangst", terwijl het tweede deel uitgaat van de troost van het Nieuwe Testament, de dood die men moet verwelkomen, de "Todesfreudigkeit".

De cantate wordt uitgevoerd door Kamerkoor Sequens, onder leiding van Catelijn van Berkel.

Voorganger is ds. Margreet Klokke en organist is Willeke Smits.

Zondag 3 november 2024 om 20.15 uur: Allerzielen vesper met de Leidse Cantorij

Op zondag 3 november zal de Leidse Cantorij in de Hooglandse Kerk het Officium Defunctorum van Tomás Luis de Victoria uitvoeren. Dit zes-stemmige requiem uit 1603, gecomponeerd voor de gedenkdienst van Keizerin Maria (de zuster van Philips de Tweede), wordt gezien als een hoogtepunt van de Spaanse renaissance. Naast de requiemmis zal het koor ook andere liturgische werken ten gehore brengen, waaronder het motet 'Versa est in luctum' en Duarte Lobo's 'Audiui vocem de caelo'. Willeke Smits bespeelt tijdens de vesper het historische De Swart-/van Hagerbeer-orgel. Ds. Margreet Klokke zal de dienst leiden met inleidend en afsluitend gebed. Het geheel staat onder de bezielende leiding van dirigent Hans Brons.

Cantatevesper op 24 november om 17.00 uur in de Hooglandse Kerk

Op 24 november wordt Bachcantate 140 uitgevoerd: Wachet auf, ruft uns die Stimme.

Bach componeert deze cantate in 1731 voor de 27e zondag na Trinitatis. In de kerk lezen we dan Matteüs 25:1-13 Dit is de parabel van de wijze en de dwaze maagden, waarbij de laatste niet zijn voorbereid op de komst van de bruidegom.

De cantate is gebaseerd op het koraal Wachet auf, ruft uns die Stimme. Predikant Philipp Nicolai schrijft en componeert dit koraal in 1599, wanneer hij dagelijks vele slachtoffers van de pestepidemie in zijn gemeente moet begraven. Meer dan een vermaning die eigenlijk de strekking is van deze parabel, schrijft Nicolai juist een troostlied waarin verwachtingsvol wordt uitgezien naar de ontmoeting met de Heiland aan het einde der tijden.

De cantate wordt uitgevoerd door Kamerkoor Collegium Musicum onder leiding van Gerrit Maas. Voorganger in deze dienst is ds. Ton Jacobs en organist is Willeke Smits.

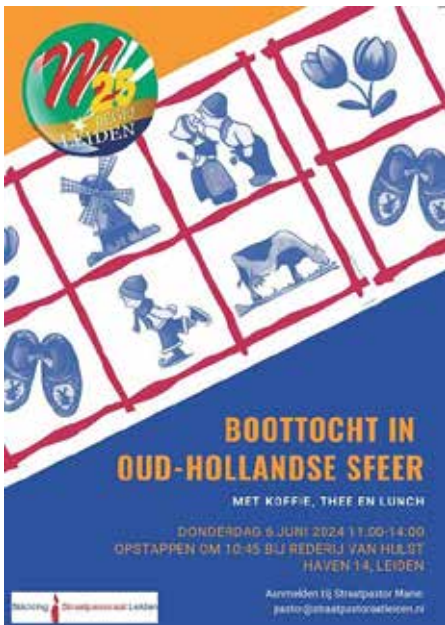

Jong

Het ruime sop met M25

Ieder jaar organiseert M25 Leiden, een project van Diaconaal Centrum de Bakkerij, een boottocht voor dak -en thuislozen uit de regio. Dit jaar was het aan zeven leerlingen uit de vijfde klas van het Stedelijk Gymnasium om deze mooie dag te organiseren. Hierbij komt een hoop kijken; van het maken van een poster om aanmeldingen te trekken en het verzorgen van een financiële begroting, tot aan het bedienen van de gasten aan boord van de boot op de dag zelf.

Organisatie

Ter voorbereiding op de taken die wij kregen werd er vanuit de Bakkerij op 10 oktober 2023 een stadswandeling georganiseerd voor de leerlingen met twee ervaringsdeskundigen van de dak- en thuislozenzorg. Zij vertelden gedurende de middag op verschillende plekken in de stad hun eigen verhaal, en gaven veel informatie over de daklozen in Leiden die samenhang met deze locaties. Dit maakte bij ons veel indruk. Vanuit zo'n perspectief is het makkelijk om begrip te krijgen voor de situaties van deze mensen in de stad. De echte aftrap van de organisatie vond plaats in de Bakkerij op 9 april. Hierbij

....aan boord van de boot op de dag zelf 5 juli 2024

werd door begeleider Tamara Breton onze taak duidelijk uitgelegd. Er is gelijk een teamverdeling gemaakt voor een paar belangrijke taken, zoals de poster en de begroting. Op donderdag 25 april waren de voorlopige versies van de poster en begroting af en ingeleverd. Er werd gerekend op zo'n 70 passagiers. Vooral de fondsaanvragen en het verzorgen van de lunch bij de rederij waren uitdagingen. In tegenstelling tot vorige jaren hebben wij niet gekozen voor een uitgebreid thema, maar we hebben het simpel gehouden met 'Oudhollands', met name omdat eventuele versieringen een kostenpost zijn en meestal maar éénmalig worden gebruikt.

Boottocht

Om 11 uur vond op donderdag 6 juni de afvaart plaats, aan boord van de Triton. Dit verliep bijna precies zoals gepland. Zowel wij zelf als de passagiers waren enthousiast. We kregen van tevoren nog een korte uitleg van het personeel

van de rederij, zij waren erg behulpzaam en uiteindelijk is de bediening aan boord zonder echte problemen verlopen.

Vanuit de haven in de binnenstad van Leiden voer de boot richting de Kagerplassen en terug. De hele tocht duurde zo'n drie uur. De leerlingen verzorgden grotendeels de bediening van de drankjes en lunch, in de overige tijd zijn we aangeschoven bij de passagiers.

Reflectie

Wij (De leerlingen) vonden het in het begin wel spannend of de mensen wel wilden praten met ons en of zij de hele "Experience" wel gezellig zouden vinden. Ik denk persoonlijk dat dat goed geslaagd is. Ik denk dat sommige van ons een beetje moeite hadden om met de dak/thuislozen te gaan spreken, maar dat is ook een leermoment voor ons natuurlijk. In onze ogen was dit een succes!

Famke, Christian, Milan, Zinedine, Jelle, Jonah en Wout

College van Kerkrentmeesters en Algemene Kerkenraad

Als college zijn we alweer bezig met de begroting voor 2025. Maar we zijn ook breder vooruit aan het kijken. Zo heeft de PKN aangekondigd dat er een andere berekening komt voor de afdracht van plaatselijke gemeenten aan de landelijke PKN. Dat klinkt niet heel spannend, maar het kan de komende jaren best grote financiële gevolgen hebben. En daar moeten we als college natuurlijk wel rekening mee houden.

Vacature

Verder loopt de derde termijn van onze collegevoorzitter, Foort van Oosten, dit jaar af. Dat betekent dat hij gaat stoppen als voorzitter. Vanuit het college van kerkrentmeesters en de algemene kerkenraad zijn we al aan het rondkijken naar een geschikte opvolg(st)er.

Die nieuwe voorzitter moet best veel kunnen: we zoeken een

goede, stevige bestuurder die niet alleen vergaderingen in goede banen weet te leiden, maar ook gevoel heeft voor bestuurlijke verhoudingen, goed kan delegeren en kan sturen op hoofdlijnen. Affiniteit of ervaring met het beheer van financiën en gebouwen is eveneens prettig. Bovendien zouden we graag zien dat ook een nieuwe voorzitter een volwaardige gesprekspartner is voor externe partijen zoals de gemeente Leiden.

Kortom, een heel lijstje wensen. Kent u gemeenteleden die hiervoor geknipt zouden zijn? Of lijkt het uzelf wel wat om deze rol te vervullen? U bent van harte uitgenodigd om uw suggesties met ons te delen of vrijblijvend contact op te nemen voor meer informatie!

*Gert Dronkers,
secretaris College van Kerkrentmeesters*

Jaarprogramma PgL-activiteiten voor ouderen: kleine vooruitblik

De Stuurgroep Ouderen kijkt uit naar het nieuwe seizoen. Het eerste wat op het programma staat is een zangdienst speciaal voor hen die door allerlei omstandigheden niet meer zo makkelijk naar de kerk kunnen op zondagmorgen. Deze zangdienst houden we met elkaar op zondagmiddag 10 november. Natuurlijk is er gelegenheid om vooraf uw lievelingslied op te geven.

We denken ook al verder: er komt een mooie Kerstviering voor alle ouderen in De Pelgrim waarin er een Leids vrouwenkoor samen met ons Kerstliederen gaat zingen.

Ook willen we dit jaar jong en oud meer met elkaar in verbinding brengen. In de samenleving komen deze groepen elkaar veel te weinig tegen en de kerk is bij uitstek een plaats waar die ontmoeting wél plaats kan vinden. We denken nog over na over verschillende vormen, maar in elk geval staat er deze winter een pannenkoekmaaltijd voor jong en oud gepland.

Houdt u de nieuwsbrief van uw eigen wijkgemeente in de gaten, daarin wordt u verder geïnformeerd over de komende activiteiten. Wij kijken uit naar uw komst!

*Namens de Stuurgroep Ouderen,
Jorine de Klerk; ouderenpastor*

Om alvast te noteren:
Zangdienst op 10 november
in de Vredeskerk
14.30 uur

Op de foto Jorine de Klerk – ouderenpastor.
Foto gemaakt tijdens de zangmiddag 8 augustus 2024.

Diaconie

Het bankje voor De Bakkerij staat!

Deze zomer hebben we als Bakkerij stil gestaan bij het geweldsincident van 14 juli vorig jaar. We hebben zowel met de nabestaanden als met de medewerkers binnen De Bakkerij twee herdenkingsmomenten gehouden, waarbij we stil stonden bij het gemis en verdriet.

De belangrijkste leidraad hierin is dat we ons gesteund weten door de Eeuwige en door onze medemens: u als kerken, kerkleden en inwoners van Leiden. "Overwin het kwade door het goede" blijft de opdracht en visie van waaruit we ons werk van barmhartigheid blijven uitvoeren- mede dankzij uw hulp!

Het bankje is in deze warme dagen voor vele voorbijgangers een welkome plek om even uit te rusten of voor een spontaan gesprekje. Zowel voor hulpvragers van De Bakkerij, als voor medewerkers,

toeristen en bezoekers van onze binnenstad. We hopen dat het bankje hiermee zowel een herdenkingsplek kan zijn voor Krijn Schoonderwoerd, als

een plek van verbinding, ontmoeting en rust voor wie vermoeid zijn. We danken u ook voor uw gebeden in deze periode!

VredesOntmoeting

In 2008 stonden een paar mensen aan de wieg van de Leidse Vredeswake. De eerste keer met 8 mensen. In alle stilte. Inmiddels is dit uitgegroeid en staan er wel 100 mensen bij de VredesOntmoeting op het Stadhuisplein.

Dit jaar is het thema 'Samen voor Vrede. Nù' De urgentie van vrede en gerechtigheid is levensgroot. Kijkend naar de wereld om ons heen is de roep om verandering luider dan ooit tevoren. We staan voor uitdagingen, maar er zijn absoluut ook mogelijkheden voor positieve acties. We ontdekken hoe we, geleid door menselijke waardigheid en solidariteit, een pad naar vrede kunnen banen, zelfs te midden van de meest turbulente tijden. Om samen een vreedzamere toekomst te kunnen bouwen. De tijd dringt, we moeten nù in beweging komen!

Voor de VredesOntmoeting hebben we vier sprekers uitgenodigd die vanuit een persoonlijke invalshoek een korte uiteenzetting geven over een lokaal onderwerp mbt gerechtigheid binnen de Leidse samenleving. De bijdragen worden afgewisseld met muziek en meditatieve stilte. Hoe de Leidse vrede eruitziet en tot stand komt, gaat iedereen aan.

U komt toch ook? Zaterdag 21 september van 16.00 - 17.00 uur Stadhuisplein, Leiden

BuurtBuik verhuist van De Bakkerij naar het Weeshuis

Na een jaar koken en eten in De Bakkerij groeit BuurtBuik uit zijn jasje. Gelukkig is er op een steenworp afstand een nieuwe locatie gevonden waar BuurtBuik door kan gaan om iedere zondagmiddag heerlijke buurtmaaltijden te bereiden.

Bent u al een trouwe bezoeker, of bent u juist nieuwsgierig of kunt u wel een fijne en gratis invulling van uw zondagmiddag gebruiken?

Vanaf zondag 6 oktober vinden de maaltijden plaats aan de Hooglandsekerkgracht 17b.

Tot 6 oktober kunt u nog in De Bakkerij terecht.

Wanneer: iedere zondag

Hoe laat: vanaf 12.00 inloop, aanvang maaltijd 12.30

Waar: Hooglandsekerkgracht 17b (Utopa-Weeshuis)

Rouwen en Vieren kas krijgt vorm!

De werkgroep die deze kas voorbereid is op volle stoom: We zijn druk bezig met een vergunning voor de laatste twee weken van december op het Pieterskerkplein in Leiden. We kiezen voor deze periode omdat het gemis en de rouw het meest ervaren wordt tijdens de donkerste dagen van het jaar en met de feestdagen van Kerst en Oud & Nieuw.

Daarom willen we als kerken en maatschappelijke organisaties graag present zijn in deze tijd van het jaar en fysiek gastvrij en welkom voor mensen die verdriet ervaren.

Bent u in de gelegenheid om één of meerdere dagde(e)l (en) als gastheer of vrouw vrijwilliger te zijn, meld u dan op onderstaand mailadres. Dit kan ook met je jeugdgroep, Bijbelgroep, Diaconie of pastoraal team!

bjaarsma@debakkerijleiden.nl

du PRIE

bouw & ontwikkeling b.v.

Restauratie / Renovatie / Utiliteitsbouw / Woningbouw

www.duprie.nl

Uitvaartverzorging Janson&Bolland

071-5 122 112

www.levendaal.eu

Janson&Bolland
Levendaal 103
Leiden

Afscheidscentrum Oegstgeest
Piet Heinlaan 42a
Oegstgeest

Begraafplaats Rhijnhof, Laan te Rhijnhof 4, Leiden

Gedenkmuur voor urnen

- * Voor alle gezindten
- * Diverse sfeergebieden om eigen plek uit te zoeken
- * Graf reserveren bij leven
- * Budgetgraven en keldergraven
- * Urnenmuren, urnengraven, urnenkelders
- * Verscheidene strooivelden
- * Openlucht-aula
- * Rouwsteiger voor uitvaart over water
- * Moderne aula's en koffiekamers
- * Wandelpark met natuur- en kunstroutes
- * Theehuis Veldheim dagelijks geopend

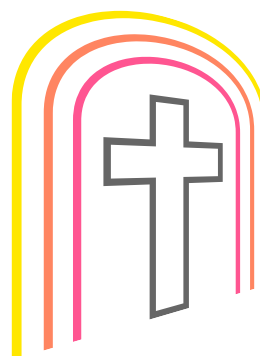
De medewerkers van Rhijnhof denken graag mee over wensen voor begraven en asbestemming.
071-532 06 09 (keuzemenu toets 2)
info@rhijnhof.nl - www.rhijnhof.nl

Openingstijden:

Kantoor: maandag t/m vrijdag van 9.00 tot 16.00

Theehuis Veldheim: maandag t/m vrijdag van 9.00 tot 17.00

(Theehuis opent 10.00) Zondag van 11.00 tot 17.00

**Kerkelijk Centrum
De Regenboog**

Verhuur van zalen
4-20-50-100-250 personen

Vergaderingen recepties
cursussen bijeenkomsten

Gratis parkeren!

Beheerder: R. van Heyningen
Watermolen 1, 2317 ST Leiden
071-5212858

Email: beheerder@kcregenboog.nl
www.deregenboogmerenwijk.nl/verhuur

jān van duuren & zn bv

Internationaal verhuis- en transportbedrijf

- In- en uitpak service
- Verhuizen met zorg
- De- en montage van uw meubels
- Handyman voor afhalen van uw verlichting en schilderijen
- Leeg opleveren van uw oude woning

Admiraal Banckertweg 6 | 2315 SR Leiden | Info@janvanduuren.nl

www.janvanduuren.nl - 071-5225999

VASTGOED ONDERHOUD

Willem Baart & Zn. **Al meer dan 50 jaar**

www.baartbv.nl • Tel.: 071-5234111

 **ichthus
boekhandel**
bijbels boeken muziek

Nieuwstraat 27 • Leiden • Telefoon: 071-5147061
Alphen aan den Rijn | Den Haag | Leiden | Zoetermeer
www.ichthusboekhandel.nl

Leiden Zuidwest – De Pelgrim

Bij het nieuwe seizoen

Wat maakt dat u, dat jij, op zondag naar de kerk gaat? Met die vraag begonnen we een paar weken geleden de zondagse kerkdienst. De antwoorden waren heel divers en gaven een mooi beeld van hoe en waarom we samen kerk zijn. 'Ik kom hier om elkaar te ontmoeten', zei de een. 'Ik zoek een moment van bezinning, stilte en rust', gaf de ander aan. Weer iemand anders vertelde heel eerlijk dat hij niet elke zondag evenveel zin had om te gaan, maar na afloop toch altijd blij was dat hij de stap had gezet. Houvast, stilte, verdieping van

je geloof, elkaar ontmoeten, samen bidden en zingen, het zijn allemaal dingen die we vinden in de kerk, de plek waar we God en elkaar kunnen ontmoeten,

en ons leven in het licht van Gods liefde kunnen bezien. Het is iets om heel zuinig op te zijn, om samen te koesteren en te delen met anderen. Ik wens ons een mooi nieuw seizoen in Leiden Zuidwest!

ds. Mirjam Buitenwerf

Bijbelkring 18 september

Tijdens deze Bijbelkring lezen we een aansprekend Bijbelgedeelte en gaan we erover in gesprek. Er is veel ruimte voor eigen inbreng. Ds. Mirjam Buitenwerf en ouderenvastor Jorine de Klerk leiden om beurten deze kring. De eerstvolgende bijeenkomst is op woensdag 18 september, 14.30 uur in de Pelgrim (Apollotoren 2).

Meer informatie en opgave: Mirjam Buitenwerf, tel. 06-40425789, buitenwerf.pglzw@gmail.com

Maaltijd Plus seizoen 2024-2025

De voorbereidingscommissie van de Maaltijd Plus heeft zich gebogen over het programma voor het nieuwe seizoen en er staan weer interessante spreeksters en sprekers op het programma.

Wij starten op 27 september met ds. Judith v/d Berg van De Bakkerij, neemt onze 'huisspreker' ds. Piet Warmenhoven het stokje over in oktober en zal ds. Casper van Dongen in november de maaltijd verrijken met een lezing over de situatie in het Midden-Oosten. De eerste helft van 2025 staan o.a. ds. Bernard Schelhaas en ds. Mirjam Buitenwerf op het rooster. Reggy van West verzorgt wederom de maaltijden. De Maaltijd Plus bijeenkomsten vinden plaats op de laatste vrijdag van de maand in de Verdieping in de Stevensbloem en staan open voor iedereen. T.z.t. ligt er een inschrijfformulier in de kerkruimten.

Bas Oosthoek, namens de voorbereidingscommissie Maaltijd Plus.

Kliederkerk

Hoe leuk is het om met jong en oud naar een verhaal te luisteren, te knutselen, te zingen en allerlei andere dingen te doen. Zondag 23 juni hebben we o.a. een tekening met zijn allen gemaakt met veel mensen erop die naar Jezus kwamen luisteren. Omdat iedereen het heel leuk vond, hebben we besloten om ook in onze wijk, Leiden Zuidwest, door te gaan met de Kliederkerk.

De eerstvolgende keer is zondag 20 oktober. We gaan dan om

15.00 uur aan de slag in De Verdieping. Het Bijbelverhaal waar we het over gaan hebben is nog een verrassing. Het duurt tot 17.00 uur. Ook 15 december komen we weer bij elkaar. Je kunt daar alvast rekening mee houden. We gaan het dan natuurlijk over het Kerstfeest hebben, maar daarover meer in het volgende Kerkblad.

Je kunt je opgeven bij: jong@pg-leiden.nl
Tot 20 oktober! De kliederkerkcommissie

Kerkdiensten

	De Pelgrim Apollotoren 2, 2324 DR Leiden	Vredeskerk Van Vollenhovekade 24, 2313 GG Leiden	Marekerk Lange Mare 48, 2312 GS Leiden
Zondag 15 september Deurcollecte: Bureau van Betekenis	10.00 pastor M. Schreuders	10.00 ds. R. van Waarde	10.00 ds. T. Jacobs, jeugddienst 17.00 ds. W. H. Hendriks, Ter Aar
Zondag 22 september - Vredeszondag Deurcollecte: Onderhoud kerkelijke gebouwen	10.00 ds. M. Buitenwerf en dhr. Van Erp, oecumenische viering in de Maria Middelaars	10.00 ds. G.J. Venema, startzondag mmv cantorij	10.00 ds. L. Marchand, Voorburg 17.00 ds. T. Jacobs
Zondag 29 september Deurcollecte: PKN: Pastoraat - Preken in gebarentaal	10.00 ds. M. Driessen	10.00 dhr. J.J. Baan	10.00 ds. T. Jacobs 17.00 ds. W. J. Dekker, Wageningen
Zondag 6 oktober - Israëlzondag Deurcollecte: Eredienst en pastoraat	10.00 ds. M. Buitenwerf	10.00 ds. G.J. Venema	10.00 ds. J. A. van den Berg, IZB Amersfoort 17.00 ds. T. Jacobs, alphadienst
Zondag 13 oktober Deurcollecte: Onderhoud kerkelijke gebouwen	10.00 ds. F.A. Gijzel	10.00 ds. R.H.M. de Jonge	10.00 ds. T. Jacobs 17.00 ds. F. J. van Harten, Scheveningen
Zondag 20 oktober Deurcollecte: Eredienst en pastoraat	10.00 ds. M. Buitenwerf	10.00 ds. G.J. Venema	10.00 ds. T. Jacobs, heilig avondmaal 17.00 ds. M.A. Geluk, Katwijk aan Zee, heilig avondmaal
Zondag 27 oktober Deurcollecte: Onderhoud kerkelijke gebouwen	10.00 ds. E. Ezinga	10.00 E. Kruyt	10.00 Dr. H. de Leede, Amersfoort 17.00 prop. A. de Vreugd, Amsterdam
Zondag 3 november Deurcollecte: Eredienst en pastoraat	10.00 ds. J. Bellwinkel	10.00 ds. G.J. Venema en ouderenvastor mw. J.C. de Klerk, gedachtenisdienst mmv cantorij	10.00 prop. G. Guijt, Katwijk aan Zee, jeugddienst 17.00 ds. T. Jacobs
Woensdag 6 november - Dankdag Deurcollecte: Nog te bepalen			15.00 ds. T. Jacobs 19.30 liturgie Opstandingskerk en preek Herengrachtkerk
Zondag 10 november Deurcollecte: Doel door wijk te bepalen	10.00 ds. B.J.W. Schelhaas, Viering Avondmaal	10.00 ds. G.J. Venema	10.00 ds. T. Jacobs 17.00 ds. N. Tramper, Zeist
Zondag 17 november Deurcollecte: Jeugdwerk (in eigen wijk)	10.00 ds. Ch. de Jonge	10.00 ds. F.A. Gijzel, gevangenenzondag	10.00 ds. P. J. Visser, Rotterdam 17.00 ds. T. Jacobs
Zondag 24 november - Eeuwigheidszondag Deurcollecte: PKN: pastoraat met het oog op het einde	10.00 ds. M. Buitenwerf, gedachtenisdienst	10.00 ds. G.J. Venema, Avondmaal	10.00 ds. T. Jacobs, laatste zo. kerkelijk jaar 17.00 ds. J. Visser, Amsterdam, alphadienst

Hooglandse Kerk

Nieuwstraat 20, 2312 KC Leiden

10.00 ds. M.R. Klokke, Avondmaal
12.00 Ekklesia, ds. R. van Waarde

10.00 ds. J. van den Berg-Meelis
12.00 Ekklesia, ds. O. Boersma

10.00 ds. M.R. Klokke, doopdienst
m.m.v. de Leidse Cantorij
12.00 Ekklesia, prof. dr. M. Barnard

10.00 ds. P. Kuiper
12.00 Ekklesia, ds. H. Pals

10.00 ds. P. Verhoeff
12.00 Ekklesia, ds. D. van Veen
17.00 ds. M.R. Klokke, Evensong

10.00 ds. M.R. Klokke
12.00 Ekklesia, ds. O. Boersma

10.00 prof. dr. M. Barnard
12.00 Ekklesia,
ds. K. van den Broeke

10.00 ds. M.R. Klokke,
gedachtenisdienst
m.m.v. de Leidse Cantorij
12.00 Ekklesia, ds. O. Boersma
17.00 ds. M.R. Klokke,
Requiemvesper
m.m.v. de Leidse Cantorij

10.00 ds. M.R. Klokke en
dr. J. Boersema,
Avondmaal, oogstdienst
12.00 Ekklesia, ds. H. Schouten

10.00 ds. J. Korf
12.00 Ekklesia, ds. J. van Malde

10.00 ds. M.R. Klokke
12.00 Ekklesia, ds. A. van der Hoek
17.00 ds. T. Jacobs, Cantatevesper

De Regenboog

Watermolen 1, 2317 ST Leiden

10.00 ds. M. Buitenwerf en pastor
W. Hoogendoorn,
Regenboogzondag
mmv Regenboogkoor, viering
van de Maaltijd des Heren

10.00 pastor W. Hoogendoorn

10.00 ds. M. Buitenwerf

10.00 pastor M. Claassens

10.00 ds. B. Bos,
mmv Regenboogkoor, viering
van de Maaltijd des Heren

10.00 leden geloofsgemeenschap

10.00 pastor W. Hoogendoorn

10.00 ds. M. Buitenwerf en pastor
W. Hoogendoorn,
Allerheiligen/Allerzielen,
mmv Regenboogkoor, viering
van de Maaltijd des Heren

10.00 ds. C. de Jonge

10.00 ds. K. Zwart, Viering van de
Maaltijd des Heren

10.00 pastor W. Hoogendoorn,
mmv Regenboogkoor

Overige diensten

Waalse Kerk Leiden

Breestraat 62-64

2311 CS Leiden

Zondag 10.30 u.

15-09 ds. K. Blei

22-09 H. Mooiman

29-09 ds. R.N. Bennahmias

06-10 ds. L. van Hilten-Matthijsen

13-10 ds. K. Blei

20-10 ds. D. Zantingh

27-10 ds. R.N. Bennahmias

03-11 ds. R.N. Bennahmias

10-11 ds. K. Blei

17-11 ds. D. Zantingh

24-11 ds. R.N. Bennahmias

Scheppingskerk Leiderdorp

Van Poelgeestlaan 2

2352 TD Leiderdorp

Dienst voor doven.

Zondag 10.00 u.

22-09 plaatselijke predikant, combidienst

06-10 mevr. Bootsma - Gerritsen, Avondmaal

20-10 J.P. Karsten Ovb

03-11 dhr. A.F. de Best + tolk

17-11 dhr. C. van Rijn + tolk

Lakenhof Leiden

Arthur van Schendelstraat 2

2321 WH Leiden

Zondag 10.30 u.

22-09: 13-10; 27-10; 10-11; 24-11, ds. J.C.R. Wijngaard

Schouwenhove Leiden

Schouwenhove 27

2332 DP Leiden

Woensdag 15.00 u.

25-09 ds. R. de Jonge

23-10 ds. M. Driessen

20-11 ds. C. de Jonge

Bijbelkringen te Schouwenhove:

Wo. 15.00-16.00 u. kleine recreatiezaal (11e verdieping)

11-09 ds. M. Driessen

08-10 ds. M. Driessen

De Verbinding – Vredeskerk

Running Dinner en musical Jona

Op zaterdag 21 september beginnen we traditiegetrouw met het Running Dinner. We starten gezamenlijk met gebed in de Vredeskerk. Daarna gaan we in wisselende groepjes op pad naar de adressen (die tot op dat moment geheim zijn), voor zowel het voor- als het hoofdgerecht. Voor het dessert,

gemaakt door de jeugd, gaan we weer allemaal naar de Vredeskerk. Het is een hele organisatie, maar het is bijzonder om elkaar rondom de tafel in verschillende samenstellingen te ontmoeten. Het tweede hoogtepunt is op zondag 22 september. Mensen uit de gemeente, de cantorij en de jeugd voeren de musical Jona

van Karel Eijkman op. De jeugd heeft tijdens haar eigen startzaterdag op 24 augustus het decor al gemaakt: een prachtige grote walvis.

We kijken en luisteren naar de musical, waarin gehoorzaamheid, berouw, vergeving, zorg voor de medemens en voor de leefomgeving centraal staan. Karel Eijkman weet dat op een humoristische en poëtische manier uit te beelden. Aansluitend zal René Venema verder doorborduren op de kwesties uit deze musical.

U bent van harte welkom om onze startzondag mee te beleven!

Bijbelkring: Brief aan de Efeziërs

In tijden van verdeeldheid en strijd, is het goed om terug te grijpen op een van de mooiste brieven van de apostel Paulus: de Brief aan de Efeziërs. Wij zijn de eersten niet die leven in een wereld waarin mensen vijandelijk tegenover elkaar staan en elkaar gevangen houden in beelden die niet kloppen, maar die wel hardnekkig zijn.

Neem de volgende uitspraak: 'Want Hij [Christus] is onze vrede: Hij heeft met zijn dood Joden en niet-Joden verenigd, de muur van vijandschap, die hen scheidde, afgebroken...' (2:14) Hier wordt het verschil tussen Joden en niet-Joden niet ontkend, wel wordt ondanks dit feitelijke onderscheid getuigd van de geschonken mogelijkheid dat vijandschap verdwijnt. In een tijd van oplevend antisemitisme zijn dit geen goedkope woorden. Hier is de vraag aan de orde hoe de gemeente van Christus in deze tijd de verbinding tussen mensen kan dienen en gestalte kan geven.

Onder begeleiding van dominee René Venema gaan we dit seizoen samen de Brief aan de Efeziërs lezen en bespreken. Het is geen studiekring; we voeren een open gesprek waarbij

elke inbreng mogelijk is. Iedereen is van harte welkom. Wilt u meer informatie? Stuur dan een e-mail naar: ds@renevenema.nl

De eerste bijeenkomst is op woensdag 25 september, 10.00 - 12.00 uur in de Vredeskerk.

Familie uit Colombia

Alweer 11 maanden woont de familie uit Colombia in de Vredeskerk. Ze zijn nog steeds in afwachting van de behandeling van hun asielaanvraag. Intussen zijn ze al aardig 'ingeburgerd': de kinderen hebben hun eerste Nederlandse schooljaar afgerond en ze beheersen het Nederlands steeds beter. Moeder helpt al bij verschillende gemeenteleden in de huishouding, en dit tot ieders tevredenheid. Voor vader zijn we in gesprek met een aannemer, waar hij hopelijk binnenkort aan de slag kan. In de Regenboogkerk in Oegstgeest is ook een Colombiaanse asielzoekersfamilie gehuisvest. De twee families hebben samen veel contact en in de zomervakantie leuke uitjes beleefd. Zo hebben ze een bezoek gebracht aan 2 molens: in Zoeterwoude-Weipoort en molen De Valk. Heel leerzaam en vooral heel gezellig. Het is spannend wat de toekomst brengt, maar gelukkig maken ze het op dit moment goed!

Bollenmarkt

Op zaterdag 19 oktober is het weer zover: de jaarlijkse bollenmarkt! Van 10.00 tot 14.00 uur kunnen er in de Vredeskerk zeer veel verschillende soorten bloembollen gekocht worden van hoge kwaliteit. De marktcommissie ijvert ervoor, dat ook milieuvriendelijk geteelde bollen worden aangeboden. De opbrengst is voor de wijkkas.

**BOLLENMARKT
VREDESKERK**

Burggravenlaan hoek
van Vollenhovenkade

zaterdag 19 oktober 2024
10.00 – 14.00 uur

- Tulpen
- Hyacinten
- Narcissen
- Krokussen
- Blauwe Druifjes
- Amaryllissen
- Sneeuwkllokjes
- Keizerskronen
- Allium

Geschikt voor tuin,
balkon en in huis

Marekerkgemeente – Marekerk

Vakantie ervaring

Afgelopen zomervakantie waren we op vakantie in Frankrijk. We hebben daar twee kerkdiensten bijgewoond: eentje in Crest (in de Drome) en eentje in Anduze (de Cevenne). In Crest was het een gewone Franstalige dienst. Het aller-grootste deel ging aan mij voorbij. Alleen de opbouw van de liturgie kon ik volgen. We vonden het desondanks waardevol om onze verbondenheid met hen te beleven in hun dienst. In Anduze gingen we naar een tweetalige dienst: Frans en Nederlands. Een Nederlandse voorganger heeft daar een tweede huis en heeft met de Franse dominee daar een mooi plan gemaakt voor de vakantieperiode. Vroeger was er in Anduze 's morgens de gewone (Franse) dienst en 's avonds een Nederlandse vakantiedienst. 's Morgens zaten er dan ongeveer 30 tot 40 mensen in de kerk met misschien 10 Nederlanders en 's avonds zat de kerk bijna vol met ruim 400 mensen. Dit jaar kwam men dus met een nieuw initiatief: samen. We zongen liederen in het Frans en in het Nederlands. De gebeden waren tweetalig. Toen wij er waren was de preek in het Nederlands en konden de Franse broeders en zusters de preek volgen in het Frans via de beamer. De andere week was het precies andersom.

Protestantse kerk te Crest

Ik vind dit echt een prachtige manier van samen kerk zijn. De kerk was (weer) afgeladen vol.

ds. Ton Jacobs

Muziekcommissie Marekerk

De muziekcommissie van de Marekerk organiseert eens per maand concerten op zaterdagmiddag om 16 uur waarbij doorgaans het orgel centraal staat, maar regelmatig ook andere musici hun opwachting maken. In de loop van de tijd zijn al veel verschillende musici te gast geweest in de Marekerk. Als ik de lijst met musici erbij pak, dan zijn er vanaf 2010 meer dan 125 concerten geweest.

Een paar concerten zijn mij bijgebleven. Zo moet ik nog regelmatig denken aan de prachtige vertolking van de zes cellosuites van Bach door Lisa Franken. En ook het recente concert van Adriaan Hoek (orgel) met Floris Onstwedder (trompet) waarbij onder andere Rhapsody in Blue van Gershwin werd uitgevoerd mag niet onvermeld blijven.

In de loop van de jaren heeft de muziekcommissie en de muziekserie zich ontwikkeld. Betaalden we voorheen de musici een schamele vergoeding, inmiddels kunnen we de musici een verantwoorde gage betalen.

De nieuwste innovatie is dat we de concerten streamen, met dank aan het streamteam. Steeds meer mensen weten Muziek in de Marekerk te vinden. We zijn inmiddels gewend aan een bezoekersaantallen van 100-150.

De concerten vinden plaats op zaterdagmiddag als afsluiting van Open Kerk. Toevallig passerende bezoekers kunnen binnenlopen en even genieten van de muziek. We vragen geen toegangsprijs, bezoekers mogen na afloop geven wat ze willen missen. Daarmee is Muziek in de Marekerk een laagdrempelige manier om bezoekers kennis te laten maken met een mooi kerkgebouw met een schitterende akoestiek en een weergaloos orgel. Waar Gods grootheid in doorklinkt. Muziek past bij de Marekerk, het gebouw vraagt om zingen, spelen en musiceren.

Gerben van der Linde

Voor de komende maanden staan de volgende concerten op het programma:

28 september:

Organ meets Accordeon Concerto Barocco:

Bach, Händel en Vivaldi

Nederlands Symfonisch Accordeon Orkest Tim Fletcher
Dirigent, Adriaan Hoek – orgel

26 oktober:

Nederlandse componisten

Gerben Budding – orgel

30 november:

Orgel en viool

Victor Baene - orgel, Lisette Carlebur – viool

28 december:

Focus op Duitsland

Leendert Verduijn – orgel

al ruim 100 jaar een begrip in Leiden

witgoed
ijzerwaren
installaties
beveiliging
sleutelservice
koopmans verf
gereedschappen
bouwmaterialen
totaal verbouwing
tuingereedschappen

Hartwijk
SINDS 1919

www.hartwijk.nl

Lammermarkt 3 2312CK Leiden 071-5126627

Wijkgemeente Hooglandse Kerk

Leidse Binnenstadsgemeente wordt wijkgemeente Hooglandse Kerk

In juni van 2023 viel het besluit al in een gemeente-avond: de Leidse Binnenstadsgemeente zou verder gaan onder de naam wijkgemeente Hooglandse Kerk. Waarom is daarvoor gekozen? We merken, dat mensen die in de binnenstad komen wonen of vakantie vieren googelen op 'Hooglandse Kerk' als ze naar een dienst willen. We zijn op deze manier dus veel beter vindbaar voor zoekers, en dus opener en gastvrijer. En dat is ons streven!

Het heeft even geduurd, maar sinds deze zomer is onze website te vinden via www.hooglandsekerk.nu. Al onze mailadressen eindigen eveneens op hooglandsekerk.nu.

Petrus in het Land in de Hooglandse Kerk

De afgelopen tijd zijn cameramensen van de KRO/NCRV in de Hooglandse Kerk geweest, om opnames te maken voor het programma 'Petrus in het Land'. Op zaterdag 5 oktober wordt het portret dat van de wijkgemeente is gemaakt, uitgezonden.

Serie kerkdiensten over 'gastvrijheid' in september en oktober

Gastvrijheid is een belangrijk begrip in de Bijbel. Hoe ga je om met onverwacht bezoek? Mag je reisgenoot in tram of trein je aanspreken? Gaat de deur van je hart open voor iemand die anders is of een andere mening heeft? Hoe gastvrij ben je eigenlijk voor de Eeuwige? En welke andere 'goden' laat je soms zómaar binnen? Gastvrijheid is ook een belangrijk thema in politiek en samenleving. Aanleiding genoeg, om er in het najaar bij stil te staan, aan de hand van twee verhalen uit Genesis en twee uit het evangelie naar Lucas.

Nieuwe cursussen

Op dinsdag 17 september begint het Leerhuis, dat elk jaar door prof. dr. Matthijs de Jong gegeven wordt. Dit jaar is het onderwerp: Een nieuwe kans voor oude woorden? Er wordt stil gestaan bij Bijbelse kernwoorden als zonde en genade, verzoening en verlossing, hemel en hel. Opgeven kan via matthijsdejong@gmail.com

Op donderdag 19 september begint de cursus 'In gesprek met Matteüs'. Bij voldoende belangstelling komt er een middagen avondgroep. Het woord 'cursus' is misschien iets te groot voor deze activiteit. Het gaat vooral om gesprek. Onderling gesprek over leven en geloven, aan de hand van teksten uit het evangelie naar Matteüs. Dit evangelie leent zich daar heel goed voor. De Bergrede in hoofdstuk 5 – 7 daagt uit tot nadenken over je eigen innerlijke kompas. En de vele gelijkenissen in dit evangelie houden je een spiegel voor: Wie ben je zelf in dit verhaal, wat zegt het over je verhouding tot de Eeuwige, je naaste en de wereld om je heen? Natuurlijk is er telkens ook uitleg, als 'input' voor het gesprek. De leiding berust bij ds. Margreet Klokke, opgeven kan via klokke@hooglandsekerk.nu

Op woensdag 25 september begint de cursus 'Kern van de Christelijke traditie'. Deze bestaat uit zes avonden voor Kerstmis, waarin het gaat over de Bijbel en hoe je dit boek kunt lezen, en zeven avonden na Kerstmis, waarin het gaat over alle grote levens- en geloofsvragen. Door de cursus te volgen ga je je opnieuw verhouden tot de christelijke traditie en leer je andere mensen, die de Hooglandse Kerk bezoeken, kennen! Iedereen is welkom, zowel zoekers als mensen die allang meelopen in de kerk; leden en niet-leden van de Hooglandse Kerk. De leiding berust bij ds. Margreet Klokke, klokke@hooglandsekerk.nu

Op donderdag 17 oktober wordt de eerste ontmoeting georganiseerd voor ouders rondom opvoeding en geloof. Dit keer is het thema: 'In gesprek met je kind'. Want hoe doe je dat, praten over geloof? Hoe ga je in op moeilijke vragen? Wat als je het zelf ook even niet weet? Hoe ga je om met weerstand? Deel je je eigen momenten van geraaktheid? Over dit soort vragen kan het allemaal gaan.

De leiding berust bij jeugdwerker Ilse Visser. Voor meer informatie en opgave: jong@pg-leiden.nl

Merenwijk – De Regenboog

Gezellige activiteiten en verdieping

In het weekend van 14 en 15 september starten de activiteiten weer. Zaterdagavond 14 september houden we Diner-2kerk, net zoals vorig jaar. We gaan genieten van voorgerecht, hoofdgerecht en toetje op verschillende plaatsen, bij mensen thuis, en we sluiten af in ons gezamenlijke huis De Regenboog. Want samen eten verbindt, en biedt openingen voor mooie gesprekken.

Zondag de 15e is er een feestelijke viering die ook in het teken van eten staat. Na het stoffelijke van de vorige avond is dit geestelijk voedsel, maar ook nu is er een maaltijd, de Maaltijd van de Heer. Zo kunnen we gesterkt aan het nieuwe seizoen beginnen.

Er staat weer veel op het programma. Een cursus over Abraham en Sara, liederen voor onderweg, de cursus Hebreeuws, gesprekskringen en poëzie, geleide meditatie en een film. Voor de kinderen de crèche en kindernevendienst. We kunnen ook weer een voorjaarsconcert tegemoet zien. We gaan weer heerlijk aan de gang in de Kliederkerk en er is een uitgebreid jongerenprogramma in samenwerking met de protestantse gemeente Leiden. Kerkorkest en zang is er ook en niet te vergeten genieten in onze kerkentuin. Kortom, een breed scala voor de jonge, gemiddelde en de oudere leeftijd!

Wil je meer weten? Kijk dan op de website van De Regenboog; www.deregenboogmerenwijk.nl voor verdere details van het jaarprogramma. Alle leden van onze geloofsgemeenschap wensen we een mooi nieuw seizoen, en we zijn dankbaar voor alle inzet om de activiteiten tot volle bloei te laten komen, onder de vleugels van de Allerhoogste.

Jan Vis, voorzitter AKM

Cursus Op weg met Abraham en Sara

Tijdens deze cursus volgen we de prachtige verhalencyclus van Abraham en Sara (Genesis 12-25). Iedere bijeenkomst lezen we een gedeelte uit het verhaal. Door gebruik te maken van

verschillende werkvormen gaan we er vervolgens mee aan de slag. Op die manier maken we een reis door deze cyclus, ontdekken we hoe deze verhalen passen bij ons leven van alledag, en hoe Gods stem hierin ook voor ons door kan klinken. We komen op 4 donderdagavonden bij elkaar in de Regenboog, steeds om 20.00 uur:

- Avond 1 (10-10): 'Zo maar geroepen om op weg te gaan', bij Gen 12:1-9 – roeping van Abraham en Sara
- Avond 2 (24-10): 'Je krijgt niet altijd wat je wilt', bij Gen. 16-1-6 – Sara die eerst geen kinderen kan krijgen
- Avond 3 (7-11): 'Geluk' – bij Gen 18:1-15 - de lach van Sara bij het bezoek van de drie onbekende mannen
- Avond 4 (14-11): 'Vertrouwen'- bij Genesis 22:1-14 - het offer dat Abraham moet brengen

Meer informatie en opgave (lieft uiterlijk 4 oktober a.s.): ds. Mirjam Buitenwerf, ds.regenboog@gmail.com, tel. 06-40425789.

Kliederkerk, zondagmiddag 29 september, 16.00 uur

De Kliederkerk is voor kinderen (3 tot 10 jaar) en hun (groot) ouders. Bij Kliederkerk beleef je een Bijbelverhaal met al je zintuigen: door te luisteren, kijken en zingen, door te knutelen en door proefjes en spelletjes te doen. Bovendien is het altijd heel gezellig om samen met andere kinderen en ouders in de Regenboog te zijn.

Op zondagmiddag 29 september gaan we er samen weer een mooie middag van maken. We beginnen om 16.00 uur. Binnenkort hoor je hier meer over via deze nieuwsbrief en onze website. We hopen je dan te zien!

Meer informatie en opgave (lieft uiterlijk donderdag 26-9 a.s.): Mirjam Buitenwerf, ds.regenboog@gmail.com, tel. 06-40425789.

Ekklesia Leiden

Van Dialoog naar Draagvlak: De Weg naar een Veerkrachtige Ekklesia

"Leidse Concilie" noemden we het met een knipoog: het intensieve proces waarin we het afgelopen jaar met al onze leden ons nieuwe beleidsplan hebben vastgesteld. In een serie ontmoetingen over de spirituele en materiële toekomst van onze gemeenschap.

In het eerste ledenberaad luisterden we naar alle mogelijke perspectieven en konden de leden hun positie -ook letterlijk in de ruimte- tussen alternatieve polen aangeven. De kern-

waarden die uit die oefening kwamen zullen niet verbazen: oecumene/ verdieping en spiritualiteit/ maatschappelijke verantwoordelijkheid/ openheid en inclusiviteit.

In het tweede beraad bespraken we dilemma's en uitdagingen en maakten we keuzes over de richting die we willen inslaan de komende 10 jaar.

De in de derde bijeenkomst doorgehakte knopen, gaven het bestuur ruim voldoende stof om het beleidsplan te formuleren, dat vervolgens in de Algemene Ledenvergadering unaniem werd bekrachtigd. De Ekklesia besluit/ wij willen:

- de vieringen in de Hooglandse kerk voortzetten;
- de kwaliteit van vieringen met veel muziek en zang hoog houden;
- de samenwerking met andere kerken intensiveren;
- banden met studenten/jongeren aanhalen en met jonge ouders en kinderen;
- ruimte geven aan experiment en evolutie.

Bovendien zetten we een nieuw 'Team Kerk en Wereld' op • de noden van de wereld in de vieringen inbrengt en op 'activistische' wijze aan maatschappelijke ontwikkelingen zal bijdragen.

Onze veerkracht is terug dankzij ons "Concilie". Als Ekklesia Leiden blijven we trouw aan onze essentie en gaan we er weer welgemoed tegenaan. En het liefst doen we dat van harte samen met u en uw organisaties.

Robert van der Toorn (voorzitter) en Wessel Eijkman

Kapsalon Smittenaar
Sinds 1905

Specialist in:
*Krullen knippen
Haarkleuringen*

071-5124273
Hooigracht 102
www.kapsalonsmittenaar.nl

bms notarissen

BMS Notarissen
Plantsoen 25
2311 KG Leiden
T. 071 516 29 30
E. info@bmsnotarissen.nl
www.bmsnotarissen.nl

Notarissen
mr. R.H. (Roel) Breedveld
mr. E.J. (Egbert) Moolenaar
mr. M. (Mark) Schwarze

Ons kantoor is aangesloten bij
NETWERK NOTARISSSEN

**DE EERSTE
STAP GAAT
ZELDEN
ACHTERUIT**

DRIEBERGEN
accountants
fris | scherp | helder

T 071 402 16 21
algemeen@driebergenaccountants.nl
www.driebergenaccountants.nl

COLUMN

Marcel Barnard

Herfstwandeling over het Singelpark

'Startdienst'. De uitdrukking is natuurlijk kleinburgerlijke klets. De kerk start met Pasen, zo je wilt met Advent. Wie nu iets nieuws wil beginnen laat het ritme van vakanties en werk prevaleren over die van het heil. Doe zoals je wilt, maar niet in de kerk.

De zomer gaat, de herfst komt, kenterend getij. Stortregens, blad kleurt en valt, voorjaarslammeren worden geslacht, vruchten geoogst, druiven geperst, de dood valt in. Vorige week begroeven we mijn zwager Arjan. De synagoge viert haar grote feesten, Loofhutten met zijn druiven, citroenen en wijnbladeren.

Bijna september. Ik loop het Singelpark, de prachtige groene ring om onze Leidse binnenstad. Bladeren beginnen te verdorren. Mijn aandacht wordt getrokken naar de gedenktekens op de noordelijke bolwerken, tegenover de Zijlsingel. Daar lagen vanaf de zeventiende eeuw tot begin twintigste eeuw grote begraafplaatsen.

Wat nu het Huigpark is, heette toen het Armenbolwerk. Er werden zo'n 50.000 Leidenaren, dikwijls anoniem, begraven. Fabrieksarbeiders, slachtoffers van een genadeloze industrialisatie. Dood door armoede of ziektes als cholera en tuberculose. Hun graven zijn geruimd. Een monument van Jacqueline Ravelli gedenkt ze.

Iets verderop was voor Joodse armen en kinderen een deel van het Valkenburgse of Rijnsburgse Bolwerk, bij molen de Valk, gereserveerd. Een gedenksteen vertelt: hun graven zijn in 1961 naar de Joodse begraafplaats in Katwijk overgebracht.

Mijn voetstappen gedenken wie mij vóórgingen. En ik denk aan Guillaume van der Graft,

Herfstmiddag

*Nu het stortregent
en ieder ding verdwijnt
in 't overwegend
en onbelijnd
geweld van overvloed,
wordt mij bewuster
wat ik geloven moet:
men kan geruster
zijn als de ramp losbreekt
over het leven,
dan waar de lamp verbleekt
in angst en beven
want in de overmacht
van 't reppend oerbegin
zet God weer onverwacht
herschepend in.*

PGL YOUTH | 2024

SAVE THE DATE

VOOR ALLE JONGEREN VANAF 18 JAAR

SEP
22

STARTACTIVITEIT
ZONDAGMIDDAG & AVOND

BOWLEN
VRIJDAGAVOND

OKT
18

NOV
10

KERK CONNECT
ZONDAGOGHTEND

SAMEN IN ACTIE
DATA VOLGEN IN APP

DEC

DEC
15

CHRISTMASPARTY
ZONDAGMIDDAG & AVOND

OP DE HOOGTE BLIJVEN VAN DE LAATSTE UPDATES?
SCAN DE QR EN JOIN DE WHATSAPP GROEP

PGL YOUTH IS EEN JONGEREN INITIATIEF VAN LEIDSE KERKEN

Bericht van het Straatpastoraat

Het Straatpastoraat Leiden geeft aandacht aan mensen die op straat leven. Dat geldt voor mensen die dakloos zijn, maar ook voor mensen die een thuis missen, snakken naar ruimte, weg van de onrust in hun hoofd, of juist op zoek zijn naar gezelschap. De straatpastor is aanspreekbaar op grote en kleine zaken. Bij haar kun je je verhaal kwijt. Of het nu alledaagse dingen betreft of de grote vragen van het leven. Uitgebreide informatie over de activiteiten van het Straatpastoraat vindt u op onze website: www.straatpastoraatleiden.nl. Onze straatpastor Femke heeft ouderschapsverlof. Zij wordt vervangen door

Marie van der Gaag. Vorig jaar is de samenstelling van het bestuur gewijzigd. Het bestuur bestaat nu uit Niels Bakker en Bert Verweij (voorzitter) vanuit de protestantse kerk en Ber Langezaal (penningmeester) Ilse Spruit en Pier Tolsma (secretaris) vanuit de r.-k. kerk. Na vele jaren inzet voor het Straatpastoraat heeft Henriëtte van den Broek afscheid van het bestuur genomen. Wij zijn haar veel dank verschuldigd.

Pier Tolsma, secretaris Stichting Straatpastoraat Leiden

Stichting **Straatpastoraat Leiden**

Colofon

Leids Kerkblad

Is een uitgave van de
Protestantse gemeente te Leiden
Van Vollenhovenkade 22, 2313 GG Leiden
T: 071-5764145
E: redactie@protestantsegemeenteleiden.nl

De PgL en de Diaconie PgL zijn aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instellingen. Uitgebreide informatie op de website:

www.protestantsegemeenteleiden.nl/anbi

Redactie

Irene Koster, eindredacteur
Harmy Jansen, contactpersoon, coördinatie red.
Gerard Daalhuizen, hoofdredacteur
Ronald Hartsuiker, algemeen

Het volgende nummer

verschijnt op 21 november. De kopij moet uiterlijk op **dinsdag 5 november** om 12.00 uur zijn ingeleverd.

Collectebonnen

www.protestantsegemeenteleiden.nl/webwinkel
E: info@kerkelijkbureauleiden.nl

Advertentieredactie

info@kerkelijkbureauleiden.nl

Vormgeving

Chris Driessen Desktopping - cdtp@ziggo.nl

Druk

De Bink - Leiden

Wijkgemeente Zuid West - De Pelgrim

Predikant: ds. Mirjam Buitenwerf, 06-40425789
E: buitenwerf.pglzw@gmail.com

Pastor: Jorine de Klerk, 06-38709440

E: pastorjorinedeklerk@pg-leiden.nl

Scriba: Trieneke van Berkum

E: scriba-pgleidenzuidwest@hotmail.com

Info: <https://leidenzuidwest.protestantsekerk.net>

Kerkelijk centrum: De Verdieping

Stevensbloem 269, 2331 JD

De Verbinding - Vredeskerk

Predikant: ds. René Venema, 06-81456079

E: ds@renewenema.nl

Pastor: Jorine de Klerk, 06-38709440

E: pastorjorinedeklerk@pg-leiden.nl

Scriba: Lodewijk de Jonge

E: scriba@deverbindingleiden.nl

Info: www.deverbindingleiden.nl

Wijkcentrum De Wijkplaats:

Topaaslaan 23, 2332 JC, 071-7851276

Marekerk - Marekerk

Predikant: ds. Ton Jacobs, 071-8870207

E: jacobs@marekerk.nl

Scriba: E: marekerk@gmail.com

Info: www.marekerk.nl

Leidse Binnenstadsgemeente - Hooglandse Kerk

Predikant: ds. Margreet Klokke, 06-48228505

E: klokke@leidsebinnenstadsgemeente.nl

Scriba: Rutger van Soeren, E: scribalbg@gmail.com

Info: www.leidsebinnenstadsgemeente.nl

Merenwijk - De Regenboog

Predikant: ds. Mirjam Buitenwerf, 06-40425789

E: ds.regenboog@gmail.com

Scriba: Anja Rijken

E: scriba-wkr@kcregenboog.nl

Info: www.deregenboogmerenwijk.nl

Diaconie - De Bakkerij

Coördinator: ds. Judith van den Berg-Meelis

E: info@debakkerijleiden.nl

Info: www.debakkerijleiden.nl

Ekklesia Leiden

Pastor: ds. Owe Boersma, 06-30559980

E: o.boersma@ekkleisleiden.nl

Secretariaat: Rapenburg 100, 2311 GA Leiden

E: info@ekkleisleiden.nl

Info: www.ekkleisleiden.nl

Jong-PgL

Jeugdwerker: Ilse Visser, 06-57482040

E: jong@pg-leiden.nl

Ouderenpastoraat PgL

Pastor: Jorine de Klerk, 06-38709440

E: pastorjorinedeklerk@pg-leiden.nl

Algemene Kerkenraad en

College van Kerkrentmeesters

Secretariaat: Van Vollenhovenkade 22

2313 GG Leiden